

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Učitelství pedagogiky a výtvarné výchovy pro střední školy

DENNÍ REŽIM

Diplomová práce

Vedoucí práce: PaedDr. Taťána Šteiglová, Ph.D

Olomouc 2011

Michaela Novotná

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedené prameny a literatury.

V Olomouci dne 8.4.2011

Velmi děkuji PaedDr. Taťáně Šteiglové, Ph.D. za odborné vedení práce. Kamarádce Lucii Hradilové za pomoc a rady. Svým rodičům, příteli a kamarádům za psychickou podporu.

OBSAH

OBSAH.....	4
ÚVOD.....	5
1 PROMĚNY ZOBRAZOVÁNÍ LIDSKÉ POSTAVY	6
1.1 Realismus	6
1.2 Kubismus	7
1.3 Pop – art.....	9
1.4 Fotorealismus – Hyperrealismus.....	12
1.5 Nová figurace	14
2 FOTOGRAFIE.....	16
2.1 Portrétní fotografové:.....	16
2.2 Fotografové zabývající se fotografováním dětí:.....	18
3 INSPIRACE.....	24
4 PRAKTICKÁ ČÁST	30
5 PEDAGOGICKÁ ČÁST.....	43
6 ZÁVĚR	48
Použitá literatura	49
Internetové zdroje	51
Zdroje obrázků.....	53

ÚVOD

Ve svém životě vidí každý kolem sebe různé všední situace. V každém dni se odehrává spousta jedinečných a neopakovatelných, ale i rutinních věcí a záležitostí.

Jako učitelka v mateřské škole trávím spousty času mezi dětmi a mám tak možnost je sledovat při hře, při jídle, sociální interakci a spoustě dalších běžných činnostech. Právě tyto činnosti se mi staly zdrojem inspirace pro mou praktickou práci. Ve které se zabývám zobrazováním dětí právě při běžném denním režimu.

V teoretické části se naopak zabývám zobrazováním a zpodobňováním jako takovým, jak v minulosti, tak v současném umění, na které jsem se zaměřila převážně. Vybrala jsem několik umělců, fotografů, malířů, textilních výtvarníků, kteří se zabývají jak sociálními tématy, tak i těmi, kteří si vybrali jako své hlavní zaměření děti.

1 PROMĚNY ZOBRAZOVÁNÍ LIDSKÉ POSTAVY

Zobrazování lidské postavy je známá jako člověk sám. Záznamy o tom sahají až do dob pravěku, v podobě kreseb na stěnách jeskyní, nebo v podobě malých sošek – Venuší. Které sloužily k náboženským kultům plodnosti.

Proti tomu v nadcházejícím období starověku spíše lidé vnímali krásu lidského těla a snažili se o reálné zobrazení a dospěli k jistému ideálu krásy. V souvislosti s rozvojem dalších věd jako například lékařství, anatomie, matematika, filozofie, historie a spousta dalších dokázali toto umění přivést k naprosté dokonalosti, které nás fascinuje až do dnes.

S příchodem středověku jsou tyto znalosti částečně zapomenuty a potlačeny, protože pro toto velice nábožensky založené společenství nebyla důležitá vnější podoba, ale vnitřní duchovní význam symbolu. Vzniká tak proto velmi strohé stylizované náboženské umění.

Ke konci toho období se lidé opět navrací k antickým ideálům a snaží se hledat dokonalé antické principy a to se tak odráží i v zobrazování lidské postavy. Počáteční strnulost se postupně uvolňuje, až nakonec přechází v dramatickou gestikulaci, následné uvolňování, uklidňování a naprostý realismus.

1.1 Realismus

V historii zobrazení lidské postavy jsme vždy mohli hledat nějaký symbol. Ovšem v 19. st. nastává zlom, kdy se mění společnost a její ideály. Lidé se začínají dívat na skutečnost bez iluzí. Umělci se již nespokojovali s tradičními náměty v umění a nacházeli si inspiraci v ruchu života moderního velkoměsta.

Zásluhou fotografie se do umění dostává naprostý realismus. Přináší s sebou snahy realistů o zachycení věrné podoby skutečnosti. Je zde také možnost okamžitého uchopení reality.

V tomto období malíři zobrazují scény z každodenního života, moderní život a zejména „sociální realitu“. Např. Sběračky klasů, prosévačky obilí, pradleny jedná se o zachycení života dělnické třídy. Ale také zobrazení ženy při toaletě, česající si vlasy. Umělci zachycují i tzv. poklidné prchavé okamžiky života, čtoucí ženu, ženu u kolébky, na plese, ležící slečny na břehu Seiny, dívky u klavíru apod.¹

Z výrazných představitelů tohoto směru jsem si vybrala Gustava Courbete, který realismus cituje takto: (v úryvku z předmluvy ke katalogu k samostatné výstavě roku 1885) „... ukázat lidu pravé dějiny prostřednictvím pravého malířství... Pravými dějinami mám na mysli historii oproštěnou od nadlidských zásahů, které vždy převraceli mravní smysl a pošlapávali individuum. Aby mohl malíř tvořit pravdivě musí mít oči otevřené do přítomnosti, musí k vidění používat zraku a ne šije. ...být schopen převést mravy, myšlenky, charakter mé doby podle mého úsudku, nebýt pouze malířem, ale navíc člověkem, řečeno jedním slovem – mým cílem je provozovat živé umění.“²

1.2 Kubismus

Po první světové válce, přichází naprostý rozpad všech lidských ideálů. Do této doby největší války byl poprvé v dějinách vtažen celý svět. Deformaci a roztříštěnost, kterou lidé viděli všude kolem sebe, vnáší umělci do svého umění jako reakci na vzniklou situaci.

Kubismus představoval úplný rozchod s uměleckou tradicí. Na jistém místě Picasso poznamenal: „ Kubismus si klade plastické cíle.“³ Začátkem tzv. „kubistického myšlení“ se považuje velkoformátový obraz Pabla Picassa Avignonské slečny, tento obraz

¹ CHÂTELETA, A., GROSLIERA, B.P. *Světové dějiny umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. Realismus, s. 465 - 473

² *Dějiny umění*. Praha : Argo, 1998. 319 s.

³ GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. *Kubismus*. Praha : Slovart, 2005. Nový myšlenkový řád, s. 6

položil základ pro první revoluci dvacátého století.⁴ V tomto zobrazení lidské postavy se úplně rozcházejí přírodní zákony. Kubismu tak opět mění znázornění lidské postavy od skutečného zobrazování. Důležitá v Picassově tvorbě je i trojrozměrnost ženských aktů a prostor, v němž se pohybují, se rozpadly do dvojrozměrné ornamentiky a spojily zároveň různé perspektivy.⁵

Jako ukázkou kubistického portrétu bych ještě chtěla zmínit Hlavu ženy (Fernande) od zmiňovaného umělce. Jedná se o obraz i plastiku. Stavba těchto dvou prací si jsou však velmi podobné. Hlava je silně geometricky členěná, právě takové členění se otvírá do divákovyho prostoru.⁶

Pablo Picasso – Podobizna Fernande,
1900, 1.

Pablo Picasso – Hlava ženy
(Fernande), 1943, 2.

⁴ GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. *Kubismus*. Praha : Slovart, 2005. Nový myšlenkový řád, s. 6 - 25.

⁵ BUCHHOLZ, Elke Linda; ZIMMERMANN, Beate. *Pablo Picasso*. Praha : Slovart, 2006. Kubismus 1906 - 1915, s. 32 - 39.

⁶ GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. *Kubismus*. Praha : Slovart, 2005. Hlava ženy, s. 44 - 45.

Společně s Pabem Picassem byl do kubismu řazen Georges Braque, který se začal zabývat figurálními motivy až po vzniku Avignonských slečen. Braque představuje akty s geometrickou harmonií, která pro něj představovala celou přírodu. Ženská figura se pro něj stala jen záminkou, aby ji spoutal do určitých linií a převedl v příslušné barvy.⁷

1.3 Pop – art

Tento směr se mi stal z jednou inspirací pro mou vlastní práci. Zaujala mě čistota a jednoduchost barev, tvarů a linií.

Andy Warhol - Marilyn Monroe, 3.

Poprvé byl název pop – art roku 1955 v souvislosti s díly, které měly vztah k produktům masových prostředků. První období pop – artu bylo hluboce spjato s tématy inspirované technikou. Skupiny tvořící s vědomím existence sériových produktů patřících

⁷GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. *Kubismus*. Praha : Slovart, 2005. Velký akt, s. 30 - 31.

k velkoměstské kultuře, filmu, reklamě až po populární hudbu. Jedná se o umělce Paolozzi, Banham, Hamilton a Hale. V druhém období pop – artu se upouští od figuratismu a s příchodem nové skupiny umělci přechází k abstraktnímu umění. Poslední období začíná roku 1961, dochází zde k rozkvětu figurativního pop – artu. Tento směr určovala skupina mladých umělců, kteří vyšli z Royal College of Art [Královská kolej výtvarného umění]. Patřil k nim David Hockney, R.B.Kitaj, Allen Jones a Derek Boshier. Jejich záměrem bylo spojit svoje umění s využitím výrobků a předmětů charakteristické pro velkoměsto, včetně techniky nápisů na zdi a obrázků z masových sdělovacích prostředků. Figurativní umění můžeme pozorovat v přesné kresbě a v asambláží pohlednic a fotografií, které lepili na stoly nebo dveře. O tento rozkvět se přičinil i Peter Blake.⁸

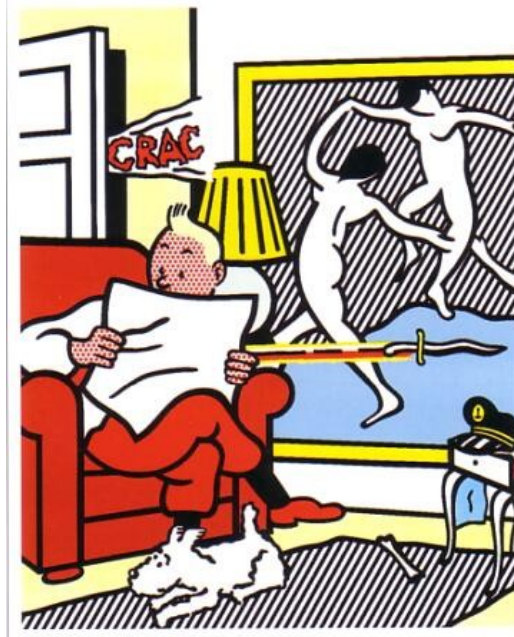
V roce 1960 nezávisle na sobě začínají tvořit malby založené na kreslených seriálech denního tisku Roy Lichtenstein a Andy Warhol. Přitahovaly je známé postavičky, jako Pepeck námořník, či Mickey Mouse nebo obecně používané předměty, jako tenisky, golfové míčky. Později přidává Lichtenstein do svého obrazového tématu komiksy o lásce a válce.

Pop - art se začal ztotožňovat s Andy Warholem, který v něm tak vynikal. Warhol, řekl: „*že podstatou popu je vytvářet obrazy, které každý ve vteřině pozná. Obrazy všech těch moderních věcí, které abstraktní expresionisté nechtěli vidět.*“⁹ Na mysli měl kreslené seriály, dolary, filmové hvězdy, nezdravá rychlá jídla, ledničky a igelitové tašky – tedy všechno, co patří ke konzumní kultuře. Jeho práci, seriálovou variací na jedno téma, lze pochopit jako kritiku stereotypu, jenž přináší moderní svět. Používal

⁸ PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Praha : Odeon, 1984. Pop-art, s. 135 – 182.

⁹ FOSTER, Hal ; KRAUSS, Rosalind. *Umění po roce 1900*. Praha : Slovart, 2007. 1960.., s. 447.

fotografie z masmédií (reklamy, portréty), které řadil vedle sebe a variacemi vytvářel parafráze na zmechanizovaný a odlišný svět.¹⁰

Roy Lichtenstein - Tintin v Novém světě, 1993, 4.

¹⁰ FOSTER, Hal ; KRAUSS, Rosalind. *Umění po roce 1900*. Praha : Slovart, 2007. 1960.., s. 445 – 449.

1.4 Fotorealismus – Hyperrealismus

Pojem fotorealismus bylo poprvé použito v roce 1968 LouiSEM K. Meiselem.

„Meisel také následně vytvořil pětibodovou stupnici, podle které byla definována díla fotorealistů a fakt, že fotorealismus nemůže existovat bez fotografie:

1. Ke shromažďování informací používá fotorealista fotoaparát a fotografii.

2. Fotorealista používá mechanické nebo polomechanické prostředky k přenesení informace na plátno.

3. Fotorealista musí mít technickou schopnost zpracovat konečné dílo tak, aby vypadalo jako fotografie.

4. Umělec musí vystavovat dílo jako fotorealista do roku 1972, aby mohl být považován za jednoho z hlavních fotorealistů.

5. Umělec musí věnovat nejméně posledních pět let¹¹ vývoji a vystavování,

Označení slova hyperrealismu bylo poprvé použito jako francouzský překlad slova fotorealismu. Přičemž označení hyperrealismus se užíval spíše v Evropě a fotorealismus v USA.

Hyperrealismus, nebo-li fotorealismus se vyvinul z nového realismu vznikl v USA koncem 60. let. Někdy ani nebylo možné na první pohled rozeznat malbu od fotografie, tak byly motivy na plátně přesně a reálně zachyceny. Umělci často pouze vyfotografovali zamyšlený motiv a pak vše do nejmenších drobností přemalovávali na plátna. Hyperrealistický styl byl vysoce precizní a mechanický a zdůrazňoval obyčejnost reality každodenního

¹¹ GLENN, Martina . Artmuseum.cz [online]. 1999-2011 [cit. 2011-03-20]. Hyperrealismus (Fotorealismus). Dostupné z WWW: <http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=68>.

života, což jej do jisté míry spojuje s hnutím pop - artu. Tento směr nechtěl zachytit jen pouhou realitu, ale jakousi nadrealitu fotografie. Umělci se neomezovali jen na klamně pravé zdobení předmětu, ale vědomě přijímali i nedostatky fotografie, jako jsou neostrost, přesvětlení, sbíhavost nebo zabarvení.¹²

V obrazech hyperrealistů se objevují fotograficky přesné figurální motivy, s nimiž může umělec díky technické rafinovanosti manipulovat. Např. posouvat perspektivu a rušit logiku osvětlení. Malíři si často promítali na plátno diapozitivy, které jim pak tvořily předlohu pro malování.

Hyperrealismus si získal mnoho stoupenců, zvláště v USA. Nejdůležitější zástupci jsou Don Eddy, Gerhard Richter, Franz Gertsch, Malcolm Morley, Richard Estes, Michelangelo Pistoletto a Howard Kanowitz. Díla fotorealistů lze v určitém smyslu označit jako meditativní obrazy člověka druhé poloviny 20. století.¹³

¹² *Malířské umění od A - Z*. Praha : Rebo, 1995. Fotorealismus, s. 226.

¹³ *Lexikon umění*. Praha : Grafoprint-Neubert, 1996. Fotorealismus, s. 123.

1.5 Nová figurace

Nová figurace vznikla na počátku šedesátých let, umělci jsou sice zaměřeni na obnovu lidské figury, používají techniky montáže, asambláže a fotografické metody, ale lidská postava je krutě deformována. Jde tedy o zcela jinou figuru, než jak ji známe z historie renesance i baroka. Vznikla také jako reakcí na předchozí abstraktní umění.

Nová figurace našla nové výrazové možnosti ve zdůraznění rysu lidské postavy a lidských emocí. Umělec zde zachycuje postavu jako předmět svého díla ve zcela jiném pojetí než v klasických směrech minulosti. Člověk na plátně je pln revolty proti společnosti, jeho výraz je vyhraněn do intenzity nočních mūr a porušených lidských forem.

Nová figurace se nikdy nevztahovala na žádné seskupení a estetiku. Připomíná tvorbu anglických pop-artistů nebo amerických hyperrealistů.

Za předchůdce nové figurace můžeme považovat Francise Bacona. V jeho dílech se spojují figurativní prvky s abstrakcí. Pro své práce používal jako předlohu fotografie nebo reprodukce obrazů. Portrét Henrietty Moralesové svědčí o úděsné deformaci lidského těla, o kterém se Bacon však nikdy nevyjádřil.¹⁴

Francis Bacon - Three Studies for the Portrait of Henrietta Moraes, 1963. Oil on canvas, three panels, each panel 14 1/8 x 12 1/8 in. The Museum of Modern Art, NY, The William S. Paley Collection / © The Estate of Francis Bacon / ARS, NY / DACS, London Photograph © The Museum of Modern Art/Licensed by SCALA/Art Resource, NY.

Francis Bacon - Portrét Henrietty Moralesové, 5.

¹⁴ LYNTON, Norbert. *Umění 19. a 20.století*. Praha : Artia, 1981 . Po roce 1940, s. 150 - 185.

Jako jednoho z mála českých umělců, který se podílel na návratu figurativního obrazu v 70. letech minulého století, bych chtěla zmínit Milana Kunce. Je jeden z významných představitelů figurativního umění po období, kdy na přímé scéně dominovaly konceptuální tendence. V roce 1980 založil spolu s dvěma spolužáky z pražské akademie Čechem Janem Knapem a Němcem Petrem Angermannem skupinu „Normal“.

Milan Kunc - Solitude (Osamělost). 1983–84, 6.

Tato skupina společně s německými Neue Wilde a italskou transavantgardou utvářela podobu postmoderního malířství. I když skupina existovala jen něco málo přes jeden rok, i přesto dodnes tvoří důležitý referenční bod v dějinách umění. Což právě spočívalo v sourodém protnutí tvorby představitelů Kunc, Knap a Angermann. Každý však byl silnou osobností a měl svůj osobitý výraz.¹⁵

¹⁵ Artlist : databáze současného umění [online]. 2006 - 2010 [cit. 2011-03-20]. Milan Kunc. Dostupné z WWW: <<http://www.artlist.cz/index.php?id=4964>>.

2 FOTOGRAFIE

Pomocí fotografie získáváme a uchováváme obraz. Fotografie již od svého počátku se těší velkého zájmu vědců i umělců. Umělci se zajímají o její věrnost zobrazení, ovšem někteří zkoumají další možnosti než je jen pouhé zachycování reálného světa.¹⁶

2.1 Portrétní fotografové:

Portrétní fotografií se od jejího vzniku zabývala spousta umělců. Z velkého množství jsem si vybrala dvě fotografky, které se stejně jako já zabývají sociálními tématy.

Rineke Dijkstra

Rineke Dijkstra je holandská portrétní fotografka. Během deseti let získala tato fotografka mezinárodní věhlas, který si zasloužila díky svým působivým portrétním cyklům, v nichž se zaměřuje především na zcela konkrétní, obyčejné lidi s jejich individuálním osudem a pocity.

Rineke Dijkstra fotografuje portréty na pláži, matky těsně po porodu, izraelské vojáky a vojačky. Snahou fotografky je zachytit všechny své portrétované v okamžicích, kdy přirozeně žijí svůj vlastní a jedinečný život, který se vztahuje k vnitřnímu prožitku. Fotografka nepoužívá žádné fotografické triky ani manipulace s obrazem. Svou prostotou vizuálních prostředků směřuje právě veškerou pozornost na portrétované osoby. K jejím přednostem je mnohotvárnost portrétního. Dijkstra si stále udržuje svůj rozpoznatelný rukopis a objevuje přirozenost v lidské tváři.¹⁷

¹⁶ BARAN, Ludvík. *Portrét ve fotografii*. Praha : Orbis, 1965. Zobrazení lidské tváře, s. 5 - 9.

¹⁷ Rineke Dijkstra. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Rineke_Dijkstra>.

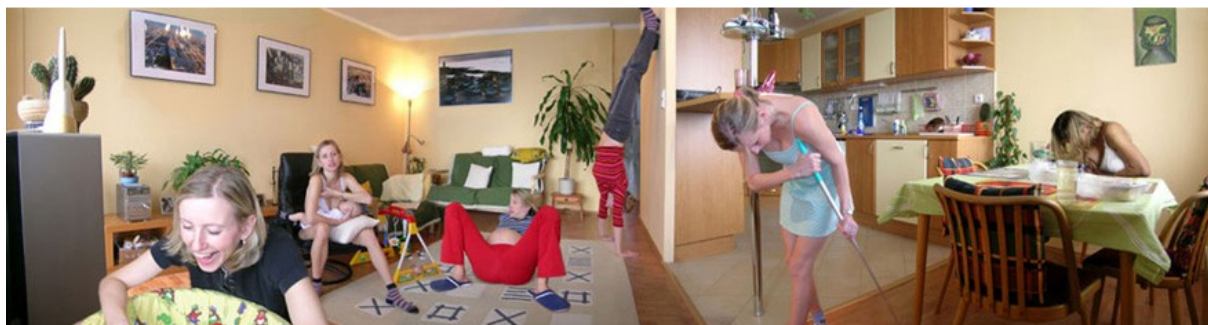
Rineke Dijkstra, 7.

Silva Francová

Ve své práci „Portréty žen“ vytváří nereálné civilní prostory, kde spojuje portréty svých blízkých z řad rodiny do jednoho jediného momentu. Přesto, že jednotlivé situace byly vyfotografovány v rozmezí několika týdnů, na jednom snímku se odehrává hned několik intimních chvil současně. Vzájemnou interakcí mezi duplikovanými postavami zvyšuje napětí a dále přesvědčuje o pravdivosti zobrazení. Vytvořila dokonalou iluzi prostoru, v němž každá žena uvnitř svého portrétu potkává či mívá své další klony.¹⁸ K tomu autorka dodává: „*Chtěla jsem se pokusit rozbít časovou omezenost momentky a vytvořit portrét v jeho hlubší, charakterizující podobě s využitím specifických vlastností fotografie. Zvolila jsem podobnou cestu jako kubisté – zachycení člověka z několika úhlů v rámci jednou obrazu.*“¹⁹

¹⁸ BALCAROVÁ, Kamila . Portrét ženy : Opava, Dům umění - Kabinet fotografie, 9.1. - 11.2.. *Ateliér : čtrnáctidenník současného výtvarného umění*. 2007, 3, s. 7.

¹⁹BALCAROVÁ, Kamila . Portrét ženy : Opava, Dům umění - Kabinet fotografie, 9.1. - 11.2.. *Ateliér : čtrnáctidenník současného výtvarného umění*. 2007, 3, s. 7.

Silva Francová – Jindra/sestra, 8.

2.2 Fotografové zabývající se fotografováním dětí:

Vnitřní nevinnost, upřímnost, spontánnost i dětské nálady se staly v historii lidstva námětem literatury, poezie a malířství. Od samého počátku se fotografování dětí stalo populárním a nadšeným tématem.

Každý dětský fotograf má oblíbený nějaký dětský věk. Nejčastější věk, který si vybírají fotografové je předškolní věk. Děti jsou komunikativní, spontánní, hrají, veselí, hovorní a okouzující.²⁰

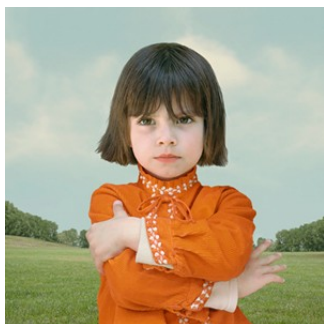
Do této kapitoly jsem si vybrala z velkého množství fotografií, fotografie Loretu Lux, Terezu Vlčkovou a Ruud van Empel. Ve své práci se věnují nejen klasickému portrétu dětí, ale s fotografií dále pracují v počítačových programech. Jejich výsledné fotografie mohou působit dojmem lehkého kýče, ale i to má své kouzlo.

²⁰FELCH, G. JONES, A. T. *Fotografujeme děti*. Brno: Zoner, 2009, s. 15 - 17

Loreta Lux

Loreta Lux je současná německá portrétní fotografka. Specializuje se na portréty dětí, kterým pak v grafickém editoru záměrně zvětšuje hlavy a oči. Touto úpravou získávají portréty dětí ještě větší sladkost a líbeznost. Děti mají dlouhé a výrazné řasy, výrazné bočí, v obličejí převládá čistá jemná světlá barva. Na hlavě mají pečlivě zastřižené a učesané vlasy. Oblečení, které mají na sobě, ladí s okolním prostředím fotografie. Velmi neobvyklé jsou jejich strnulé pohledy, které nahánějí až hrůzu. Fotografka se inspirovala ilustracemi pohádek bratří Grimmů.

Sama o sobě říká, že přemýšlí jako malíř – je tak i pro svůj styl přiřazována k italským a španělským malířským mistrům Agnolo Bronzino, Bernardo Pinturcchio nebo Diego Velázquez. Pro svou práci pečlivě vybírá modely, kostýmy, rekvizity a prostředí.²¹

Loreta Lux, 9.

Loreta Lux, 10.

Loreta Lux - Study of a Boy 2,
2002, 11.

²¹ Loretta Lux. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Loretta_Lux>.

Tereza Vlčková

U této současné velmi mladé fotografky, mě zaujalo zaměření na objekt člověka především pak na dívky a děti. Jedná se o fotografku a zároveň pedagožku Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, zde vyučuje módní fotografii. Tereza Vlčková pracuje s barevnou fotografií, své modely obléká a ladí do prostředí tak, aby vše ladilo s atmosférou, kterou se snaží sama vytvořit. Při své práci využívá svůj přirozený talent a citlivost, což výslednou fotografií promění v nevšední poetiku s osobitým světlem na rozhraní skutečnosti a snu. Skládá výsledný obraz z několika záběrů, ovlivňuje výslednou barevnost či odstraňuje zbytečné detaily. Tato fotografka vytvořila již několik cyklů, *Littl Garden* (2006), *A Perfect Day*, *Elise* (2007), *Two* (2007 – 2008). Ve všech cyklech pózují dívky.²² V souboru *Two* našla Vlčková své zásadní téma – dvojčata. Ve svém okolí a v mateřských školách začala hledat vhodné fotografické dětské objekty. Později však zjistila, že toto téma klade mnohem více otázek, než původně očekávala. Výsledek byl vždy překvapivě mnohotvárný, i když dětské postavy podtrhla stejným oblečením a účesem. V tomto souboru fotografií nešlo o dokument, ale o inscenované fotografie, které se snaží zachytit taje lidské psychiky. Jako by objektiv fotoaparátu dokázal zachytit jejich opravdové „já“. Pokud byly dívčí postavy, či dokonce obličej od sebe na první pohled špatně rozeznatelné, pak se před objektivem dokonale rozlišily. Ve výrazu tváří i v gestech dívek můžeme najít klíč k povahovým vlastnostem a odkrývají se nám i jejich vzájemné vztahy. S postupem času však fotografka začala své fotografie více počítačově upravovat. Dokonce je schopna své modely počítačově klonovat, začala tak

²²Institut tvůrčí fotografie [online]. 2010 - 2011 [cit. 2011-03-20]. BcA. Tereza Vlčková. Dostupné z WWW: <<http://www.itf.cz/vlckova.php>>.

v rámci své práce vytvářet zcela novou realitu. Čímž nám interpretaci svých fotografií rozhodně neusnadňuje.²³

Tereza Vlčková – Two, 2007 – 2008, 12.-16.

²³ ZAHRADNICKÝ, Jiří . Paladix [online]. 1998-2011 [cit. 2011-03-20]. Na hranici kýče: Ruud van Empel vs.Tereza Vlčková. Dostupné z WWW: <<http://www.paladix.cz/clanky/na-hranici-kyce-ruud-van-empel-tereza-vlckova.html>>. ISSN 1213-5704.

Ruud van Empel

Ruud van Empel je holandský fotograf, který začínal jako grafický designér, pracoval v televizi a filmu. S příchodem digitálního zpracování obrazu začal vytvářet fotografické koláže. Tento fotograf mě velmi zaujal, jak při zobrazování balancuje na hranici krásy a kýče, prostřednictvím dětí. Před tématem fotografií dětí pracoval na zcela odlišných tématech, The Office (1996 – 2001), The Frame Story (1998 – 2000). Postupem času získal suverenitu s digitálně ovlivnitelnou fotografií, že uskutečnil technicky nejnáročnější projekt Study In Green (2003 – 2004).²⁴

V tomto souboru se záměrně dotkl kýče. Chtěl tak zareagovat na podvědomí, které je ve světě současného výtvarného umění. Vše na první pohled krásné a líbivé je podřadné a kýčovitě. Bylo to odvážné gesto, které také přímo nahrálo kritikům. Ruud van Empel je sice fotograf, ale jeho obrazy v pravém slova smyslu fotografiemi nejsou. Svou prací se tak vrací do 60. let minulého století, kdy za pomoci nůžek a lepidla vznikaly koláže. Tento umělec ke své práci již však nůžky ani lepidlo nepotřebuje. Ke své práci potřebuje photoshop a vlastní fotografie, které pak přeměňuje k nepoznání. K jednomu výslednému obrazu tak potřebuje obvykle větší množství fotografií. Pracuje v ateliéru, kde portrétuje děti především předškolního věku, a současně také v botanické zahradě či ve volné přírodě, kde získává přírodní kulisy. Doslova prolnutím několika realistických obrazů vzniká osobité dílo. Tento van Empelův svět můžeme vidět různě. Na jedné straně svými malebnými a lacinými kulisami hladí, na druhé technickým perfekcionalismem znepokojuje. Ruud van Empel tak

²⁴ VAN EMPEL , RUUD . RUUD VAN EMPEL [online]. 1996 - 2011 [cit. 2011-03-20]. Home. Dostupné z WWW: <<http://web.ruudvanempel.nl/home.html>>.

prostřednictvím počítačového programu vytváří nové světy. Posunuje práci s digitálním obrazem dál, než je zatím obvyklé.²⁵

Ruud van Empel - Study In Green, 17., 18.

²⁵ ZAHRADNICKÝ, Jiří . Paladix [online]. 1998-2011 [cit. 2011-03-20]. Na hranici kýče: Ruud van Empel vs.Tereza Vlčková. Dostupné z WWW: <<http://www.paladix.cz/clanky/na-hranici-kyce-ruud-van-empel-tereza-vlckova.html>>. ISSN 1213-5704.

3 INSPIRACE

Umělec se řídí svými zkušenostmi, znalostmi, vědomosti a prožitky. Ty však, ale sami o sobě nejsou schopné výrazu, proto umělec hledá podnět, který ho dovede k tvorbě. Každý umělec své myšlenky změní v techniku, která je mu blízká a dovede tak vyjádřit nejlépe jeho záměr. Ve všech obdobích historie se umělci navzájem inspirovali. Já jsem se nechala inspirovat umělci, kteří mě zaujali svými díly, náměty, technikami zpracování a osobním záměrem.

Antonín Kybal

Jako prvního bych chtěla uvést malíře, textilního výtvarníka a výrobce textilu Antonína Kybala. Stal se vůdčí osobností a průkopníkem českého moderního textilního umění. Zasahoval do různého textilního odvětví. Věnoval se tkanému a tištěnému bytovému textilu, ručně vázaným kobercům a ručně tkaným tapisériím.

Velmi mě zaujala a inspirovala jeho gobelínová studie hlavy. Jedná se o modelaci hlavy, kterou tvoří tři různé tkalcovské struktury a bohatá škála barev. Tuto Kybalovu gobelínovou studii hlavy jsem vyhledala jako jedno z mála zobrazení portrétu v textilním umění.²⁶

²⁶ADLEROVÁ, A. *České užité umění*. Odeon, Praha, 1983. InSTITUTE a umělci, s. 209 - 240

Antonín Kybal – gobelínová studie hlavy, 19.

Jan Hladík

Malíř, grafik a textilní výtvarník, který tkal figurální tapisérie, u kterých vycházel z klasického malířství a fotografie. Ve svých dílech využívá škálu výrazových prostředků, kterými jsou detailní záběry jednotlivých postav, gesta rukou a mimika obličeje. Důkladně sleduje působení světla a vyjadřuje ho barevnými skvrnami různých odstínů.

„Blažena“, 1977, tapisérie, 170 x 170 cm, detail

Jan Hladík – Blažena, 1977, 20. Jan Hladík: Setkaní – nesetkání, 1976, 21.

Elizabeth Payton

Elizabeth Payton používá jako inspirační předlohu fotografii. Tímto postupem při vytváření portrétu je mi blízká.

Tato americká umělkyně se označuje jako předvojkyně návratu k narativní figuraci v současném malířství. Zařazuje se mezi malou skupinu umělců hybrid realismu a konceptualismu.

Elizabeth Payton vytváří stylizované a idealizované portréty svých blízkých, přátel a celebrit. Pro svou práci uznává jako inspiraci zdroj fotografii. Jde tedy o umělkyni, která většinou vychází z hyperrealismu.²⁷

Elizabeth Payton - Collection at MoMA, 22.

²⁷ Elizabeth Peyton. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Elizabeth_Peyton>.

Marek Slavík

Jako prvního ze současných malířů bych chtěla uvést absolventa Akademie výtvarného umění Marka Slavíka. Jeho tvorba je velmi obsáhlá. Já bych ho však chtěla zmínit z důvodu, že Slavík tvoří v hyperrealistickém stylu, tedy ve stylu založeném na fotograficky věrném zachycení skutečnosti.²⁸

„ Jeho malířský přednes nespočívá v přesném prokreslení detailu, ale v rámci hyperrealistických limitů pracuje s větší sumárností a s důrazem na syntetizující pojetí objemů. Charakteristický znak autorovy malby představují originální barevné tonality založené na jemném stupňování valérů a tlumenějších odstínech typickým namodralým nádechem, které sjednocuje rozptýlené světlo. Práce s barvou a světlem je umělcovou silnou stránkou. “²⁹ Jako ukázkou jeho práce jsem zvolila obraz Koksový král II. ze samostatné výstavy v galerii XXL v Lounech.

Marek Slavík - Koksový král II., 23.

²⁸ JANÁS, R. Tajemství symbolů Marka Slavíka : Louny, Galerie XXL, 24.4. - 17.5.. *Ateliér : čtrnáctideník současného výtvarného umění*. 2009, 11, s. 4.

²⁹ JANÁS, R. Tajemství symbolů Marka Slavíka : Louny, Galerie XXL, 24.4. - 17.5.. *Ateliér : čtrnáctideník současného výtvarného umění*. 2009, 11, s. 4.

Eva Kořátková

Tato autorka je mi velmi blízká pro svůj vyhraněný zájem o tematiku dětství. Vytváří umění zaplněné energií, hravostí a nápady. V kresbách i objektech se rozkrývá pohled na běžné věci a situace. Svým hravým, ale nikoliv povrchním způsobem zkoumá role a pozice člověka v sociálním systému a jeho osobním prostředí, v němž se každodenně nachází.

Tato mladá umělkyně je absolventkou pražské Akademie výtvarného umění. Již v roce 2007 získala cenu Jindřicha Chalupického. Dílo Evy Kořátkové se pohybuje v konceptuální rovině, pracuje převážně s reálnými věcmi a jejich kontextem. Autorka se vtipně a zároveň přemýšlivě pohybuje mezi sochařství, performance a konceptuálním uměním.³⁰

Projekt Cesta do školy, který byl vystavený v roce 2008 ve Špálově galerii. Původním záměrem autorky „jít znovu do školy“ a trávit s dětmi vyučování. To jí však nebylo umožněno, a tak mohla Kořátková pouze opakovat a zdokumentovat svou cestu do školy, což se nakonec ukázalo být velmi symbolické – snaha přiblížit se ze světa dospělých znovu k tomu dětskému je nemožná nejen v dětských očích. Ovšem tento námět se postupně rozrostl v sérii probíhajících témat, základní princip ale zůstal zachován. Proměnila tak výstavní prostor v budovu základní školy ze socialistického režimu – dřevěná aktovka, konstrukce na rovné sezení, archiv na kresby.³¹

³⁰ Artlist : databáze současného umění [online]. 2006 - 2010 [cit. 2011-03-20]. Eva Kořátková. Dostupné z WWW: <<http://artlist.cz/?id=2410>>.

³¹ Cesta do školy : Praha, Galerie Václava Špály, 26.6. - 31.8.. *Ateliér : čtrnáctideník současného výtvarného umění*. 2008, 18, s. 4.

Eva Kofátková – Cesta do školy, 24.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Od střední školy jsem měla velmi blízko dětem, a ač jsem se rozhodla pro vysokoškolské studium učitelství pro střední školy, vztah k malým dětem mi zůstal i díky mému zaměstnání. V současné době pracuji jako učitelka v mateřské škole. Proto se děti staly tématem i v mé práci.

Po dobu mého studia mě velmi zaujala práce s textilem a textilní techniky. Blízká mi však mi byla i technika malby a míchání barev. Rozhodla jsem se tedy pro svou závěrečnou práci tyto dvě možnosti zkombinovat. Zvolila jsem si techniku voskové batiky, která není v umění tak obvyklá a jen tak se s ní na výstavě nesetkáme.

Nechala jsem se také inspirovat moderními umělci, jde především o fotografy, kteří nápaditě zachycují portréty malých dětí. Využití techniky voskové batiky pro zobrazení dětí se mi zdálo zajímavé. Obraz, působí jemně a uvolněně, nejsou zde dány pevné linie, portrét se nám před očima modeluje pomocí barevných ploch.

Na počátku mé práce jsem fotografovala děti ve školce v různých situacích (při hře, povídání si s kamarádem, při cvičení, apod.). Vznikla tak spousta zajímavých snímků. Musela jsem se zde rozhodnout, zda se zaměřím na pocity dětí, které mohou prožívat v mateřské školce (radost, smutek, stesk a jiné prožitky), nebo zda zachytit portréty dětí v různých denních činnostech, které se jim staly všední, prožívají je každý den a stávají se tak rutinní. Ale přesto jsou pro tyto malé děti velmi důležité. Začala jsem tak hledat fotografie, kde jsou děti zachyceny při činnostech denního režimu v mateřské škole, snažila jsem se zachytit každodennost, všednost, normální den. Kde bude jasné a popisné, čemu se dítě na fotografii věnuje. V první fázi jsem se rozhodovala, zda si vybrat spíše portrét nebo celou postavu, kolik dětí a předmětů na snímku by mělo být apod. Nakonec jsem se rozhodla o zachycování

běžných okamžiků života dětí. Fotografie vznikaly za denního režimu v mateřské škole. Situace nebyly předem připraveny. Jednalo se o zcela spontánní momenty. Děti si samozřejmě fotoaparátu všímaly, ale to neměnilo nic na jejich přirozenosti. Snímky jsem pořizovala na kompaktní digitální fotoaparát. Z velkého množství fotografií se mi podařilo vybrat 8 snímků, které, podle mého názoru, nejlépe vystihovaly pravidelné činnosti ve školce.

Tento výběr fotografií jsem začal upravovat v programu Adobe Photoshop. Inspirací mi byl Andy Warhol a pop-art. Ovšem zdánlivě jednoduchá věc, se ukázala jako složitou. Chtěla jsem docílit úpravy fotografie, kde by byly jasně viditelné barevné plochy. Potlačila jsem tak méně důležitá místa na snímku a zvýraznila světlé a tmavé plochy. Této požadované úpravy se mi podařilo docílit jen u jedné fotografie, u ostatních mi to nedovolily podmínky, za jakých byl snímek vyfotografován. Fotografie, jsem sice musela upravit odlišným způsobem, které mně ale postačovaly pro další výtvarnou práci. Dalším krokem bylo přenesení snímků na plátno, zde jsem pak odhalila některé obsahové nedostatky fotografie. Z původních 8 fotografií jsem si zvolila 4, které se nejvíce hodily pro další práci. Snažila jsem se vybrat fotografie, na kterých jsou situace denního režimu nejvíce popisné.

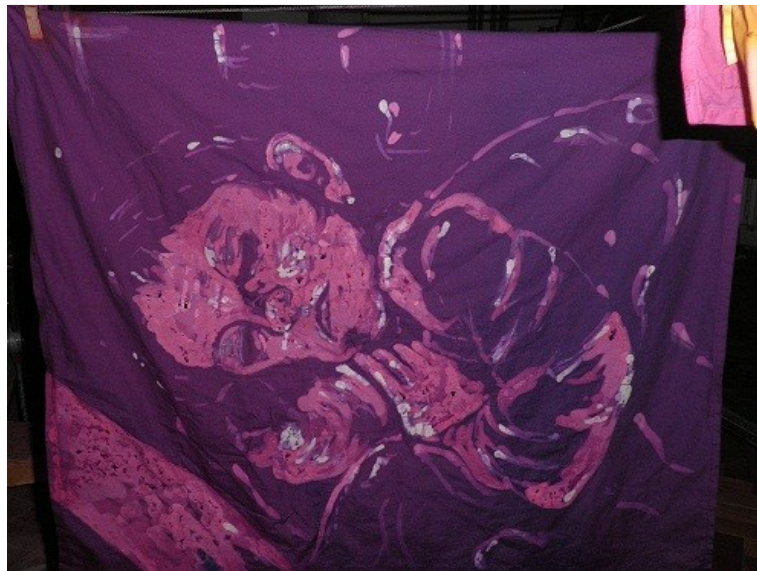
Technika voskové batiky si vyžaduje speciální prostředky, materiály a prostředí. Pro svou práci jsem potřebovala vosk (parafín) a barvy, které jsou rozpustné ve studené vodě, a dají se navzájem míchat. Na začátku jsem pomocí fotografie vyhledala na snímku nejsvětlejší místa, ta jsem přenesla pomocí vosku na plátno. Po té jsem celé plátno namočila do nejsvětlejší barvy. A nechala sušit. Celý tento proces jsem opakovala, postupně jsem namáčela do tmavších a tmavších tonů barev, a překrývala voskem, až jsem došla k nejtmaší barvě, která byla poslední. Barvy jsem i míchala, vytvářela jsem si vzorníčky, zkoušela jsem si tak namíchanou barvu. Ne vždy se mi však úplně podařilo docílit požadovaného odstínu. Tato technika mnohdy sama překvapí a neplánovaně barvy ovlivní. Po celou dobu jsem se stále snažila sledovat předloženou fotografií, ale mnohdy jsem se řídila i vlastním citem a svými zkušenostmi.

Postupy práce a barevnosti:

Strava

Spánek:

Hra:

Hygiena:

Vytvořila jsem čtyři práce, bohužel se dvěma jsem nebyla spokojena. U plátna „Spánek“ jsem velmi brzo použila tmavé barvy, a tak se mi celý obsah práce rozplynul ve tmě. U plátna „Hra“ jsem bezmyšlenkovitě přejala směr ruky pravého chlapce a chyběla zde větší plastičnost a modelace pomocí stínu. Proto jsem se do těchto dvou prací pustila raději znovu.

Snažila jsem se zde o prosvětlení hlavně v obličejové části a levé ruce holčičky. Opravdu opatrně jsem zkoušela tmavší odstíny, abych opět nenarazila. Cílem bylo, aby poslední tmavě modrá barva, byla kontrastní s ostatními.

U práce „Hra“ jsem pozměnila pozici ruky pravého chlapce a doplnila jí o lopatku. Zanechala jsem také tomuto chlapci nápis na tričce, který tak přirozeně vytvořil dojem plastičnosti. Protože se na plátně odehrává hra na písku, zvolila jsem také jiné barvy. Odstíny žluté, oranžové a červené působí vesele.

I přes všechna úskalí, jsem byla ráda, že jsem se rozhodla začít s pracemi znovu. Mohla jsem tak využít nabytých zkušeností.

Všechny čtyři práce jsou instalované na dřevěných rámech. Plátna jsem připevnila na rámy pomocí univerzálního lepidla. Nalepovala jsem vždy jednu stranu, po úplném zaschnutí jsem pokračovala v další straně. Plátno se mi tak podařilo krásně napnout.

Strava, vosková batika, 70cm x 74cm

Spánek, vosková batika, 70cm x 72cm

Hra, vosková batika, 70cm x 65cm

Hygiene, vosková batika, 70cm x 66cm

5 PEDAGOGICKÁ ČÁST

Téma: Pedagogická část se zabývá tématem vztahů, rolí v životě každého jedince, sociálních vazeb a předměty denní potřeby. Tento námět je určen pro studenty 3. ročníku Střední pedagogické školy. Snaží se přimět studenty, aby přemýšlely v jakých rolích a vztahových situacích, se nachází. Různými technikami své sociální a společenské vazby znázorňovaly. Užívá se zde i formy rozhovoru, diskuze a metody pětílístku.

Cílová skupina: náměty jsou určeny pro studenty 3. ročníku Střední pedagogické školy. Určitě se mohou přizpůsobit i jiným studentům.

Vztahy a já

Cíl: uvědomit si své sociální role v životě a s nimi společné vztahy

Motivace: Předstoupím před studenty s otázkou: „Napadlo vás někdy, kolik každý z Vás zaujímá ve svém životě sociálních rolí?“ Dále si také vysvětlíme, co to sociální role jsou a uvedly nějaké příklady.

Studenti přemýšlejí, jaké role zaujímají právě oni. Každý si na svůj papír promyslí své role. Po promyšlení si je řekneme mezi sebou a zapíšeme na tabuli. Předpokládám, že by se jednalo o role:

studentka/student

dcera/syn

kamarádka/kamarád

partnerka/partner

spolužačka/spolužák

Ke každému člověku, ke kterému zaujímám roli, mám také určitý vztah. Metodou pětílístku, si objasníme význam slova vztah. Tato

metoda spočívá v rozvíjení klíčového tématu tak, že se postupně uvádí:

první řádek: popisující věc

druhý řádek: charakteristika pojmu (dvě přídavná jména)

třetí řádek: vyjádření činnosti (tři slovesa)

čtvrtý řádek: popis čtyřmi slovy (vcítění do tématu, pocitové vyjádření)

pátý řádek: rekapitulace podstaty tématu, či synonymum (jedno slovo)

Vztahová síť

Cíl: uvědomění si vztahů studentů mezi sebou

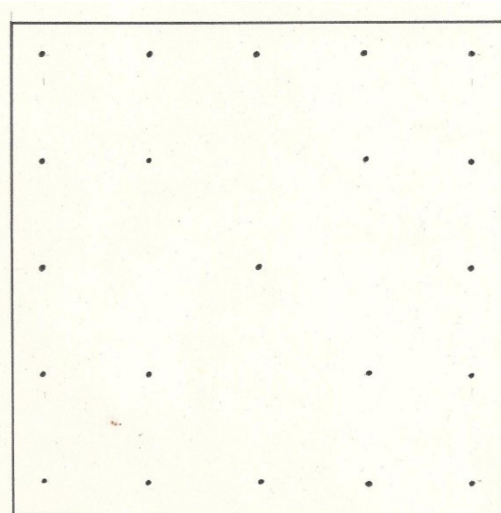
Pomůcky: sololitová deska 1,5 x 1,5 m, hřebíčky, klubka barevné vlny

Počet studentů: maximálně 16

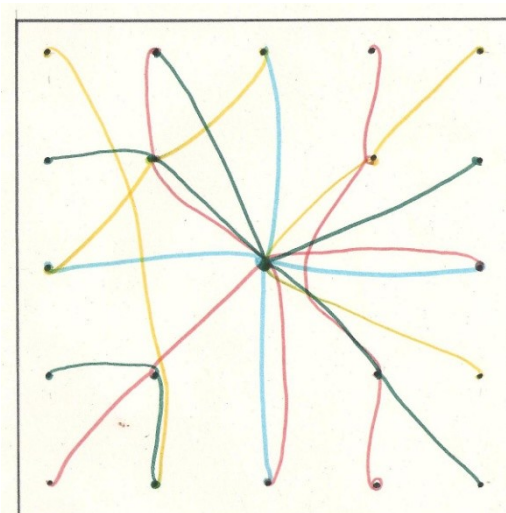
Motivace:

„Po dobu vašeho studia, jste měly možnost se navzájem seznámit a poznat. Některý spolužák je vám více příjemný některý méně, s jiným si nemáte co říci. Dnes si budete moci vaše vztahy zaznamenat.“

Třídu si vyklidíme, abychom měli volnou plochu. Ponecháme uprostřed jen čtyři stoly, které spojíme a na které dáme sololitovou desku. Deska bude opatřena hřebíčky (viz. nákres). Každý student se vybere jeden hřebíček, u které ho bude stát. Úkolem studentů bude pomocí různých barev vln, se vždy proplést, i přes středové hřebíčky, k jinému spolužáku. Barva může charakterizovat stav vztahu. To nechám na rozhodnutí a uchopení celé práce studentů. Cílem je, aby vznikla spletitá síť vztahů. Na závěr si můžeme se studenty o jejich vztazích pomocí sítě popovídat. Konečné dílo, si studenti mohou umístit do své třídy, aby jim připomínalo jejich soužití ve třídě.

nákres - rozložení hřebíčků

nákres - vztahová síť

Třídní síť

Cíl: uvědomění si vztahů mezi sebou ve třídě v přímém kontaktu bez předešlého promyšlení

Motivace: Motivací se stala předešlá činnost, a navíc také samotná volnost při házení klubek vlny po třídě.

Jedná si spíše o metodu hry a uvolnění. Studenti se rozmístí po prostoru třídy. Každý si vezme klubíčko vlny. Úkolem bude, jej vždy hodit jednomu kamarádovi. Vzniklou síť diskuzí rozeberme, proč, kdo, komu klubíčko hodil a podobně. Na závěr, bych studenty nechala zcela uvolnit, házením klubíček na různé spolužáky.

Jak znám svou kamarádku?

Cíl: procvičení kresby portrétu, využití písma

Pomůcky: papír A2, tužka, tvrdý papír A2, tvrdý černý papír velikosti A2, tuš, bílá pastelka, voskové pastely, lepidlo

Organizace: práce ve dvojicích

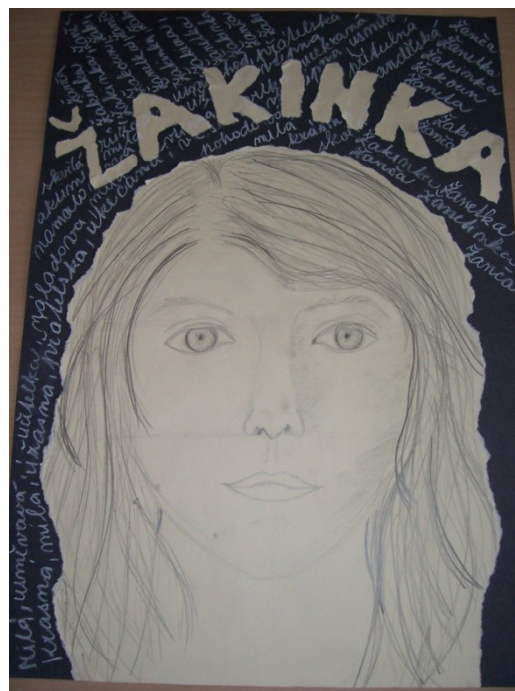
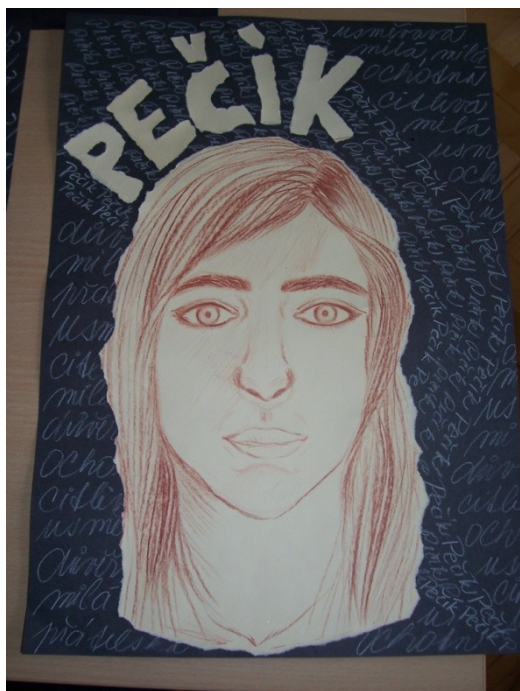
Motivace:

Výběr spolužáka. Mělo by se jednat o spolužáka, kterého lépe znám.

Každá dvojce si sedne naproti sobě. Navzájem se portrétní. Studenti by si tak měly zopakovat podstatu a pravidla kresby portrétní. Dále pokračují dvěma možnostmi. Na tvrdý papír velikosti A2 studenti budou psát voskovými pastely vše, co je napadne o dotyčné portrétované osobě. V textu by mělo zaznít hlavně její jméno. Papír by měl být z větší části popsán, nebo pokryt plochami barev. Nakonec na vosk budeme vtírat tuš. A necháme uschnout. Předem nakreslený portrét obstrihneme, a umístíme na papír obsahující jméno a text.

V případě druhé možnosti, na tvrdý černý papír velikosti A2, nalepíme opatrně obtrhaný (ne vystřihnutý) portrét. Dále vytrháme ze stejného papíru, na kterém byl nakreslen portrét, jméno portrétovaného spolužáka. Bílou tužkou student napíše vlastnosti nebo vše co ví o dotyčném spolužákovi. Text by měl pokrýt celou plochu papíru. Může být veden v různých liniích a směrech.

Co nosím po kapsách?

Cíl: zamyslet se nad předměty denní potřeby, které ani nevnímáme, rozvíjení kresby tužkou, pozorování předmětu při kresbě

Pomůcky: náčrtník, tužka, tvrdý papír A3, lepidlo

Motivace:

Samotnou motivací bude hledání předmětů, které běžně nosíme u sebe (mobil, klíče, peníze, brýle, peněženka, rtěnka, hřeben, atd.). Každý student najde několik předmětu, které denně nosí u sebe a používá je.

Všechny předměty si položí vedle papíru a tužkou jej bude snažit detailně překreslit. Předměty studenti kreslí ve velikosti 1:1 nebo i větší. Nakreslené předměty obstrihneme a nalepíme na zvláštní papír, vytvoříme tak koláž předmětů, které nosíme u sebe. Na závěr můžeme se studenty diskutovat, jestli někdy přemýšleli, kolik věcí u sebe nosí a zda by se bez nich obešli.

ZÁVĚR

Díky své práci, jsem se mohla více přiblížit dětskému světu a uvědomit si důležitost dění každého dne. Každodennosti si člověk uvědomí až po zamyšlení, neboť jej jinak nevnímá, protože je má již zažitě a zautomatizované. Zjistila jsem, kolik takových činností člověk během dne udělá, aniž by se zamyslel nad jejich průběhem.

Při samotné realizaci jsem narážela na spousty problémů a překážek. Věci, které se na začátku jevily jednoduše, se nakonec ukázaly být tím nejtěžším a nejproblémovějším. Například výběr fotografií pro další výtvarnou úpravu. Vybírat si z dětských tváří, které všechny znám nejen z fotografie, ale prožívám s nimi každý den, nebylo vůbec jednoduché.

Velký přínos pro mě byla sumarizace umělců zabývajících se tématem figury a portrétu, bylo zajímavé si uvědomit prolínání tohoto zobrazování v různém období. V současném umění jsem objevila spousty výtvarníků, kteří se zabývají tematikou dětství a dítěte, která je mi osobně blízká.

Jsem velmi ráda, že jsem mohla tvořit práci jak textovou tak praktickou, která je součástí každého mého dne.

Použitá literatura:

Ateliér : Čtrnáctideník současného výtvarného umění. 2007, 3.

Ateliér : Čtrnáctideník současného výtvarného umění. 2008, 18.

Ateliér : Čtrnáctideník současného výtvarného umění. 2009, 11.

ADLEROVÁ, A. *České užité umění* . Odeon, Praha: 1983, 262 s.

BARAN, Ludvík. *Portrét ve fotografii*. Orbis, Praha : 1965. 231 s.

BERNARDOVÁ, Edina. *Moderní umění*. Paseka, Praha: 2000. 143 s.
ISBN 80-7185-291-0

BUCHHOLZ, Elke Linda; ZIMMERMANN, Beate. *Pablo Picasso*. Slovart, Praha : 2006. 96 s. ISBN 80-7209-794-6

Dějiny umění. Argo, Praha: 1998. 319 s.

FELCH, G. JONES, A.T. *Fotografujeme děti*. Zoner, Brno: 2009, 240 s

FOSTER, Hal ; KRAUSS, Rosalind. *Umění po roce 1900*. Slovart, Praha : 2007. 704 s.

GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. *Kubismus*. Slovart, Praha : 2005. 96 s. ISBN 80-7209-671-0

GOTTLIEB, Leinz. *Malířství 20. století*. Rebo, Praha: 1996. 200 s.
ISBN 80-85815-48-6

CHÂTELETA, A., GROSLIERA, B.P. *Světové dějiny umění*. Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, Praha : 2004. 784 s. ISBN 80-7181-936-0

Lexikon umění. Grafoprint-Neubert, Praha : 1996. 491 s.

LYNTON, Norbert. *Umění 19. a 20. století*. Artia, Praha : 1981 . 191 s.

KYBALOVÁ, Ludmila . *Jan Hladík: gobelíny - obrazy - grafika*. Praha : Český fond výtvarných umělců, 1964. 32 s.

Malířské umění od A - Z. Rebo, Praha : 1995. 766 s.

NOVÁK, Luděk. *Nová figurace*. Praha : Obelisk, 1970. 61 s.

PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Odeon, Praha : 1984. 301 s.

VÁCLAV, Zykmond . *Stručné dějiny moderního malířství*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha : 1971. 343 s.

Internetové zdroje:

Artlist : databáze současného umění [online]. 2006 - 2010 [cit. 2011-03-20]. Milan Kunc. Dostupné z WWW: <<http://www.artlist.cz/index.php?id=4964>>.

GLENN, Martina . *Artmuseum.cz* [online]. 1999-2011 [cit. 2011-03-20]. Hyperrealismus (Fotorealismus). Dostupné z WWW: <http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=68>.

CHUCHMAN, Josef . *Dokonalost fotografky Terezy Vlčkové má své meze. MF Dnes* [online]. 2009, 3, [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <http://kultura.idnes.cz/dokonalost-fotografky-terezy-vlckove-ma-sve-meze-f79-/VytvarneUm.aspx?c=A090327_205227_vytvarneum_jaz>.

Institut tvůrčí fotografie [online]. 2010 - 2011 [cit. 2011-03-20]. BcA. Tereza Vlčková. Dostupné z WWW:<<http://www.itf.cz/vlckova.php>>.

Jan Hladík. *In Galerie Magna* [online]. Ostrava : Galerie Magna, 2002 [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.magna.tym.cz/katalog/jhladik.pdf>>.

VAN EMPEL , RUUD . *RUUD VAN EMPEL* [online]. 1996 - 2011 [cit. 2011-03-20]. Home. Dostupné z WWW: <<http://web.ruudvanempel.nl/home.html>>.

Wikipedia : otevřená encyklopedie. [online]. 2002 – 2011 [cit. 2011-03-20]. Elizabeth Peyton. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Elizabeth_Peyton>.

Wikipedia : otevřená encyklopedie [online]. 2005 - 2011 [cit. 2011-03-20]. Loretta Lux. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Loretta_Lux>.

Wikipedia : otevřená encyklopedie [online]. 2003 – 2011. [cit. 2011-03-20]. Rineke Dijkstra. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Rineke_Dijkstra>.

ZAHRADNICKÝ, Jiří . *Paladix* [online]. 1998-2011 [cit. 2011-03-20]. Na hranici kýče: Ruud van Empel vs.Tereza Vlčková. Dostupné

z WWW: <<http://www.paladix.cz/clanky/na-hranici-kyce-ruud-van-empel-tereza-vlckova.html>>. ISSN 1213-5704.

Zdroje obrázků:

Obrázek č.1. GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. Kubismus. Praha : Slovart, 2005. Hlava ženy, s. 44 - 45.

Obrázek č.2. GANTEFÜHRER-TRIER, Anne. Kubismus. Praha : Slovart, 2005. Hlava ženy, s. 44 - 45.

Obrázek č.3. IOE It's only entertainment [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Posts Tagged Andy Warhol. Dostupné z WWW: <<http://ioeworldwide.com/tag/andy-warhol/>>.

Obrázek č.4. Art: 21 [online]. 2001 - 2009 [cit. 2011-03-21]. Letter from London: Comics Trip. Dostupné z WWW: <<http://blog.art21.org/2009/06/01/letter-from-london-comics-trip/>>.

Obrázek č.5. *Lenin imports* [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Lenin imports. Dostupné z WWW: <http://www.leninimports.com/francis_bacon_bio.htm>.

Obrázek č.6. Caesar : Kunc Milan [online]. 2004 [cit. 2011-03-20]. Okruh autorů galerie Caesar. Dostupné z WWW: <<http://www.galeriecaesar.cz/Galerie%20Okruh/Milan%20Kunc/Kunc%20Alb/slides/kunc1983e.html>>.

Obrázek č.7. KLEKNEROVÁ, Jindřiška. *FiftyFifty.cz* [online]. 2006 - 2011 [cit. 2011-03-20]. Fotky a video Rineke Dijkstra. Dostupné z WWW: <<http://www.fiftyfifty.cz/Fotky-a-video-Rineke-Dijkstra-4899626.php?rating=2>>.

Obrázek č.8. <http://www.sylvafrancova.com/index.php?jzk=0>

Obrázek č.9. Dostupné na [www: http://www.blog.camera80.ro/loretta-lux](http://www.blog.camera80.ro/loretta-lux)

Obrázek č.10. Dostupné na [www: http://www.barcelonaschiringuito.com/loretta-lux](http://www.barcelonaschiringuito.com/loretta-lux)

Obrázek č.11. Dostupné na www: <http://www.guggenheim.org/new-york/collections/collection-online/show-full/piece/?search=Study%20of%20a%20Boy%20&page=&f=Title&object=2004.78>

Obrázek č. 12 - 16 Dostupné na www:<http://www.photorevue.com/phprs/view.php?cisloclanku=2008060003>

Obrázek č. 17., 18. VAN EMPEL , RUUD . RUUD VAN EMPEL [online]. 1996 - 2011 [cit. 2011-03-20]. Works. Dostupné z WWW: < <http://web.ruudvanempel.nl/works.html> >.

Obrázek č. 19. KYBAL, Antonín. O textilním výtvarném projevu. 1.vydání.Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973.

Obrázek č. 20. Jan Hladík. In Galerie Magna [online]. Ostrava : Galerie Magna, 2002 [cit. 2011-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.magna.tym.cz/katalog/jhladik.pdf>>.

Obrázek č.21. HLADÍK, Jan . *Tapiserie/Grafika*. Praha : Správa Pražského hradu, 1995. s. 29.

Obrázek č.22. Sentimental Values : James Thomson's Blog [online]. 2008 [cit. 2011-03-20]. Elizabeth Peyton. Dostupné z WWW:<<http://sentimentalvalues.wordpress.com/2008/05/05/elizabeth-peyton/>>.

Obrázek č.23.Dostupné na www: <http://www.galeriexxl.cz/dila/koksovy-kral-2.php>

Obrázek č.24. Flickr [online]. 2011 [cit. 2011-03-20]. Cesta do školy - Eva Kořátková. Dostupné z WWW: <<http://www.flickr.com/photos/katealicecz/2786809110/>>.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Novotná
Katedra:	Výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	PeaDr. Tařána Šteiglová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011
Název práce:	Denní režim
Název v angličtině:	Daily program
Anotace práce:	Práce je rozdělena na dvě části. Teoretickou a praktickou. Část teoretická je zaměřena na historii a umělce, v jejichž díle se objevují sociální témata, figura a portrét. Praktická část je věnována vlastní tvorbě a pedagogickému projektu.
Klíčová slova:	sociální témata, vztahy, figura, portrét, fotografie
Rozsah práce:	55
Jazyk práce:	český